

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи соціалізації особистості

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи соціалізації особистості
Викладач (-і)	Зозуляк-Слущик Роксоляна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактний телефон викладача	0508157946
E-mail викладача	zozulyak_roksolyana@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, семінарські, практичні, самостійна робота, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожна перша середа з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+3800508157946) в робочі дні з 9.30 до 17.30
2. Анотація до курсу	
<p>Зміни соціокультурних та суспільно-економічних реалій відобразилися як на житті суспільства в цілому, так і кожної особи зокрема.</p> <p>Людина стає не тільки свідком, а і учасником таких перемін. Вона більшою чи меншою мірою її творець і жертва, бо не завжди успіває за сучасними перетвореннями. Особа не може змінюватися так швидко тому, що несе в собі багаж прожитих років, який перетворює її на громадянина одночасно – сьогодення та минулих днів.</p> <p>Дорослі, навіть розуміючи, що в нових умовах потрібно змінювати свої переконання, спосіб життя, професію, стиль мислення, далеко не завжди у змозі це зробити.</p> <p>Водночас підростаюче покоління сприймає суспільні події як реалії життя, інших воно не знає. Тому органічно вписується в сучасність, живе в ній. Для нього іншого не дано.</p> <p>Процес розвитку людини у взаємодії зі світом, що оточує його, отримав назву «соціалізація». Суспільні зміни знаходять відображення й у процесі соціалізації особистості. Вони безпосередньо впливають на формування пріоритетів як у її духовних і матеріальних цінностях, так суспільства. Зазначені умови активізують сам процес соціалізації в науковій сфері України.</p> <p>Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи соціалізації особистості» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота» підготовки бакалаврів.</p> <p>Навчальний предмет «Основи соціалізації особистості» інтегрується в систему освіти соціальних працівників на її початковому етапі та базується на знаннях, отриманих студентами в процесі вивчення курсів «Вступ до спеціальності», «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» та інших. Водночас дисципліна є основою для вивчення курсів «Теорії соціальної роботи», «Етика соціальної роботи», «Соціальна робота з різними групами клієнтів» та ін..</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>ознайомити студентів і дати їм можливість проаналізувати та зрозуміти складний процес входження людини в соціальний організм суспільства, поступового перетворення на особистість задля формування умінь і навичок із сприяння її соціалізації.</p>	
Основні завдання курсу:	
<ul style="list-style-type: none"> – поглибити у студентів знання, пов'язані з особливостями формування і розвитку особистості, віковими періодами становлення людини, її самоствердженням, самореалізацією; – ознайомити з провідними категоріями процесу соціалізації; – розкрити зміст понять «соціалізація», «соціальне виховання», «соціальний розвиток», «адаптація»; – обґрунтувати основні принципи та механізми соціалізуючого процесу; – розкрити складові компоненти факторів процесу соціалізації; – ознайомити з особливостями гендерної соціалізації особистості; – охарактеризувати найважливіші концепції розвитку особистості; – формувати цілісну модель процесу соціалізації особистості впродовж усього життя. 	

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральні компетентності:

- оперувати науковими категоріями та поняттями соціальної роботи;
- мати комп'ютерні навички (використання мережі Інтернет для опанування рекомендованих електронних джерел, робота у Microsoft Office PowerPoint при підготовці доповіді з презентацією);
- знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здійснювати аналіз концептуальних засад, визначати сутність соціальної роботи як діяльності і науки.

Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- формування міжособистісних стосунків у колективі при відстоюванні власної позиції під час дискусії;
- вміння працювати у команді;
- критичність і самокритичність під час дискусії;
- розуміння традицій і звичаїв інших культур, вміння проявляти толерантне ставлення до їх проявів;
- об'єктивне оцінювання явищ, ситуацій, діяльності осіб, опираючись на отримані знання;
- критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі;
- оволодівати знаннями;
- застосовувати знання на практиці;
- самостійно опрацьовувати наукові джерела, готувати доповіді з презентацією, застосовувати альтернативних підходів до висвітлення теми дискусії;
- виробляти власну траєкторію успіху у професійному розвитку;
- адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності;
- реалізовувати проекти в сфері соціалізації.

Спеціальні компетентності:

- здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту
- здатність характеризувати вікові особливості становлення особистості;
- здатність виокремлювати й аналізувати змістовий аспект соціалізуючого процесу;
- здатність конкретизувати та систематизувати механізми соціалізації;
- здатність здійснювати аналіз умов, що детермінують поведінку людини;
- здатність виокремлювати роль факторів у процесі соціалізації особистості;
- здатність визначати та аналізувати роль культури, релігії, народних звичаїв та традицій (етнічних надбань) у процесі соціалізації особистості;
- здатність застосовувати на практиці методи соціальної роботи та основи концепцій і теорій розвитку особистості, що сприяють її адаптації до соціуму.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
3	Соціальна робота	2	Обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	------------	------------------	----------------	---------------------

Модуль 1. Теоретичний					
<p>Тема 1-2. Процес соціалізації як соціально-педагогічне явище <i>Сутність процесу соціалізації.</i> <i>Людина як об'єкт-суб'єкт процесу соціалізації.</i> <i>Чинники процесу соціалізації.</i> <i>Засоби, агенти й механізми соціалізації.</i> <i>Соціалізованість як результат позитивної соціалізації.</i> <i>Співвідношення понять «соціалізація», «адаптація», «виховання».</i> <i>Принципи соціалізуючого процесу.</i></p>	Проблем на лекція	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 23-44], [3,5-9,21, 9,32]	Розкрити зміст механізмів соціалізації	1 бал	1 тиждень
<p>Тема 3. Розвиток соціалізації як науки <i>Розвиток соціалізації як науки в історичному аспекті.</i> <i>Основні підходи до процесу соціалізації.</i> <i>Місце курсу в системі педагогічної освіти та його зв'язок з іншими начальними дисциплінами.</i></p>	Лекція-бесіда	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 15-23], [4-8,22-24,31]	Розробити схему взаємозв'язк у курсу «Основи соціалізації особистості » з іншими дисциплінами	1 бал	1 тиждень
<p>Тема 4. Соціалізація як складова формування особистості <i>Соціалізація як культурно-історичний феномен.</i> <i>Поняття сфер соціалізації.</i> <i>Стадії процесу соціалізації.</i> <i>Способи соціалізації.</i> <i>Інститути та форми соціалізації.</i></p>	Проблем на лекція	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 44-51], [7,10,15,20-26]	Скласти анотацію до 3-4 статей щодо проблеми системного характеру соціалізації особистості.	1 бал	1 тиждень
<p>Тема 5. Концепції критичних періодів і криз у розвитку особистості <i>Концепція стадійності процесу соціалізації Ж. Піаже.</i> <i>Концепція стадій розвитку особистості у психоаналізі З. Фрейда.</i></p>	Лекція-діалог	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-	Скласти конспект основних законодавчих актів України щодо державної молодіжної політики.	1 бал	1 тиждень

<p><i>Психоаналітична концепція розвитку особистості Е. Еріксона.</i> <i>Основні закони розвитку дитини за Л. С. Виготським.</i> <i>Вікова періодизація Д. Ельконіна та Д. Фельдштейна.</i> <i>Концепція критичних періодів і криз у розвитку особистості.</i> <i>Теорія події про вікові періоди особистості.</i></p>		<p>Франківськ : НАІР, 2015. С. 51-69], [6-9,21]</p>			
<p>Тема 6. Мікрофактори та мезофактори процесу соціалізації соціалізації <i>Сім'я – первинна ланка соціалізації.</i> <i>Сусідство і мікросоціум у процесі соціалізації.</i> <i>Групи однолітків як компоненти мікрофактора соціалізації.</i> <i>Роль виховних організацій у соціалізації особистості.</i> <i>Релігійні організації як мікрофактор соціалізуючого процесу.</i> <i>Суспільні державні та недержавні організації як сфери мікрофактора процесу соціалізації.</i> <i>Вплив видів поселень на процес соціалізації особистості.</i> <i>Значення засобів масової комунікації у соціалізуючому процесі.</i> <i>Роль субкультури як мезофактора соціалізації.</i> <i>Регіональні умови як вид мезофактора соціалізації.</i></p>	<p>Лекція-бесіда</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 73-83], [6-11,22,26]</p>	<p>Скласти схему соціального виховання</p>	<p>1 бал</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 7. Соціалізуючі мега- і макрофактори <i>Країна в аспекті макрофактора соціалізації особистості.</i> <i>Етнічно-культурні особливості як засіб макрофакторів.</i> <i>Суспільство в контексті макрофакторів.</i></p>	<p>Лекція-бесіда</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С.</p>	<p>Здійснити аналіз менталітету як чинника процесу соціалізації</p>	<p>1 бал</p>	<p>1 тиждень</p>

<p><i>Держава як чинник соціалізації.</i> <i>Космос як чинник процесу соціалізації.</i> <i>Вплив планети і світу на соціалізацію.</i></p>		94-109;13], [5,9,12,21, 24]			
Модуль 2 Практичний					
<p>Тема 1. Складові компоненти процесу соціалізації особистості <i>Соціальне середовище як джерело розвитку та формування особистості.</i> <i>Об'єктивність і суб'єктивність процесу соціалізації.</i> <i>Чинники, засоби і механізми процесу соціалізації.</i> <i>Психологічний аспект процесу соціалізації.</i> <i>Модель змісту процесу соціалізації.</i> <i>Багатофункціональний характер адаптації людини.</i></p>	Семінар - ське заняття з елементами дискусії	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 23-44,112-113], [6-9,21]	Заповнити таблицю з визначенням поняття «соціалізація» за різними джерелами.	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
<p>Тема 2. Міждисциплінарний аспект процесу соціалізації <i>Міждисциплінарні засади процесу соціалізації особистості.</i> <i>Місце курсу в системі соціально-педагогічної освіти та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.</i> <i>Розгляд процесу соціалізації особистості з погляду культурології.</i> <i>Внесок соціальної психології у проблему соціалізації.</i> <i>Соціологія та соціалізація особистості.</i></p>	Семінарське заняття (з елементами прес-конференції)	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 23-44,113-114], [5,8,21-28]	Подати поняття «соціалізація» в історичному аспекті	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
<p>Тема 3. Соціалізація молоді в сучасній Україні <i>Соціалізація і виховання сучасної молоді: реальність та проблеми.</i> <i>Розкрити сутність трьох основних компонентів соціалізації особистості: фізичного, психологічного та соціального.</i> <i>Соціалізація молоді як сучасний соціально-педагогічний процес.</i></p>	Семінарське заняття з елементами дискусії	[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 114], [6-9,21]	Аналіз «суб'єктивного» підходу до процесу соціалізації	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень

<p>Тема 4.</p> <p>Особливості поглядів зарубіжних і вітчизняних вчених на процес соціалізації особистості</p> <p><i>Зарубіжні погляди і концепції соціалізації людини в соціологічному аспекті.</i></p> <p><i>Релігійні погляди на соціалізацію особистості в суспільстві з позиції католицької філософії.</i></p> <p><i>Погляди українського філософа, богослова і педагога В. Зеньківського на явище соціалізації.</i></p> <p><i>Погляди екзистенціалістів на соціалізацію особистості.</i></p> <p><i>Концепція «нового гуманізму» у питаннях морального розвитку особистості.</i></p> <p><i>Діалогічна концепція українських філософів.</i></p>	<p>Семинарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 51-69, 113-114], [3-,17,19,22,30]</p>	<p>Розкрити особливості процесу соціалізації з погляду стадійної концепції Ж. Піаже.</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 5.</p> <p>Особливості соціалізації представників різних вікових груп</p> <p><i>Особливості процесу соціалізації дітей дошкільного віку.</i></p> <p><i>Особливості процесу соціалізації дітей молодшого шкільного віку.</i></p> <p><i>Здійснення процесу соціалізації у підлітків.</i></p> <p><i>Здійснення процесу соціалізації в учнів старших класів.</i></p> <p><i>Соціалізація студентської молоді.</i></p> <p><i>Соціалізація у зрілому віці.</i></p>	<p>Семинарське заняття з елементами гри</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 51-69, 115-116], [4,7, 14,20, 25, 28]</p>	<p>Скласти порівняльну таблицю розвитку психічних процесів різних вікових груп</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 6.</p> <p>Вплив мікро-, мезочинників на процес соціалізації особистості</p> <p><i>Аналіз сімей як фактора соціалізації людини на різних вікових етапах.</i></p> <p><i>На прикладі конкретної сім'ї встановити шляхи її взаємодії з іншими мікрофакторами соціалізації.</i></p> <p><i>Охарактеризувати власний мікросоціум. Сформулювати проблеми, що вимагають соціально-педагогічного вирішення, характерні для різних членів даного мікросоціуму.</i></p>	<p>Семинарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 51-83,116-118], [16-19,21,31]</p>	<p>Опрацювати питання «Виховання дітей у сім'ї як засіб соціалізації» за творами Я. Корчака.</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p><i>Роль релігійних організацій у соціалізації людини.</i> <i>Засоби масової інформації як мезофактор соціалізації.</i> <i>Тенденції впливу ЗМІ на життя і розвиток людини.</i> <i>Основні ознаки субкультури.</i> <i>Вплив субкультури на процес засвоєння соціального досвіду.</i> <i>Контркультурні організації та їх вплив на соціальне становлення підлітка.</i> <i>Порівняльний аналіз сіл, селищ, міст з позицій можливостей соціалізації людини.</i> <i>Зв'язок між мікро- і мезофакторами соціалізації.</i></p>					
<p>Тема 7. Соціалізація особистості шляхом впливу мега- і макрофакторів <i>Риси, що характеризують країну як макрофактор соціалізації.</i> <i>Суспільство як фактор соціалізації.</i> <i>Проблеми соціалізації в сучасному українському суспільстві через зміну його структури.</i> <i>Роль держави в соціалізації особистості.</i> <i>Вплив космосу на соціалізацію людини.</i></p>	<p>Семінарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 94-109, 117-120], [5,9,12,21, 24]</p>	<p>Розкрити вплив звичаїв, обрядів, ритуалів на соціалізацію особистості</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 8. Вплив несприятливих чинників на процес соціалізації особистості <i>Людина – жертва несприятливих умов процесу соціалізації особистості.</i> <i>Об'єктивні фактори перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації.</i> <i>Суб'єктивні передумови перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації через зміну її структури.</i> <i>Асоціалізація та соціальна дезадаптація як психічний феномен.</i> <i>Феномен десоціалізації.</i></p>	<p>Семінарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. С. 94-110], [9,12,21, 24,31]</p>	<p>Опрацювати питання «Кримінальна залежність».</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p><i>Девіантна поведінка як прояв дезадаптації. Поведінкові характеристики підліткового віку, які спричиняють антигромадські та асоціальні вчинки. Ресоціалізація та соціальна реабілітація у контексті соціалізації.</i></p>						
6. Система оцінювання курсу						
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 25 балів, за тести – 15 балів, за самостійну роботу – 10 балів. Іспит – 50 балів.</p>					
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Студенти повинні виконати тестову контрольну роботу і для перевірки здатності(ей) продемонструвати розуміння питань використання навчальної літератури та інших джерел інформації, продемонструвати практичні навички, здатність застосовувати та інтегрувати отримані знання (поєднаємо теорію та практику з тим, як це знадобиться у професії), що складається з тестових питань. На кожен семінар студенти повинні прочитати необхідну навчальну та наукову літературу, законспектувати необхідні цитати, які дають відповіді до семінарських питань, вивчити відповідний матеріал із підручників, виконати практичні завдання (зазначено біля кожного семінарського заняття). Плагіат неприпустимий.</p>					
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – 25 балів</p>					
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана тестова робота. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування).</p>					
7. Політика курсу						
<p>При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Також неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку. Обов'язковим є для отримання допуску до іспиту є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи. На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.</p>						
9. Рекомендована література						
Базова						
<p>1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 343 с. 2. Голованова, Н.Ф. Социализация и воспитание ребенка. учебное пособие. СПб.: Речь, 2004. 234</p>						

с.

3. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. 218 с.
4. Капська А.Й Соціальна педагогіка : Навчальний посібник. К., 2016. 488 с.
5. Лавриченко Н.М. Педагогіка соціалізації: європейські абриси. К.: Віра ІНСАЙТ, 2000
6. Лукашевич М. П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: навчально-методичний посібник К.: ІЗМН, 1998. 112 с
7. Москаленко В. В. Соціальна психологія К., 2005. 624 с.
8. Обан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: у 2 кн. Кн.1 К: Либідь, 2004. 576 с.
9. Пенішкевич О., Тимчук Л. Соціальна педагогіка: Модульна технологія вивчення навчального курсу. Навчальний посібник. Чернівці: рута, 2007. 336 с.
10. Розум, С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека. СПб.: Речь, 2006
11. Соціалізація особистості [Текст]: нав. посібник / В. В. Радул, Я. В. Галета. Рек. МОН. – Кіровоград : ФОП Александрова М.В., 2016. 236 с.
12. Соціалізація особистості школяра [Текст] / За ред. Л.Е. Орбан. Ів.-Франківськ, 1996
13. Соціалізація особистості засобами естетичного виховання та фізичної культури [Текст]: наукова монографія Наталія Григорівна Калашник, В. В. Феуерман. Сімферополь : ВАТ «Сімферопольська міська друкарня» (СГТ), 2008
14. Соціалізація особистості засобами естетичного виховання та фізичної культури [Текст]: наукова монографія Наталія Григорівна Калашник, В. В. Феуерман.– Сімферополь : ВАТ «Сімферопольська міська друкарня» (СГТ), 2008
15. Харченко, С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. – Луганськ: Альма-матер, 2016

Допоміжна

1. Аза Л. А. Воспитание как философско-социологическая проблема К.: Наукова думка, 2013. 129 с.
2. Асламов А. Г. Психология личности М.:М-ий, ун., 2000. 367 с.
3. Бурим О. В. Образовательное пространство как фактор социализации школьника. Соціальна педагогіка: теорія і практика. 2003. №3. С. 38-40.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу К.: Оберіг, 1993. 598 с.
5. Геллер Г. А. Формирование защищенности личности школьника как аспект педагогики Вісник НТУУ. 2002. Вип. 2. С. 95–99.
6. Гущина Т. Ю. Соціалізація та соціальна зрілість особистості. Тезиси докладов Международной конференции по педагогике ненасилия СПб, 2004. С. 100–110.
7. Ентоні Д. С. Національна ідентичність. К.: Основи, 1995. 223 с.
8. Єрмаков І. Г. Образ школи у контексті життєтворчості особистості. Імідж школи на порозі ХХІ ст.. : В 2-х ч. К., 1998. Ч. 1. С. 7–25.
9. Зверева М. А. Основні напрямки реформування середньої школи Франції в галузі професійної соціалізації учнів. Соціальна педагогіка: теорія і практика 2013. № 2. С. 87–92.
10. Зозуляк Р. Взаємозв'язок ідей правди і добра з національним вихованням у Галичині на початку ХХ століття. Єдність національного і загальнолюдського у формуванні морально-духовних цінностей: Зб. наук. пр. Івано-Франківськ, 2002. С.61–65.
11. Зозуляк Р. Підручники як засіб виховання моральних норм у молодших школярів Галичини (1900–1939). Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. пр. Вип. 175. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2003. С. 88–94.
12. Зозуляк Р. Ідеї добра і правди у вихованні національної свідомості галичанок засобами преси (кінець ХІХ – початок ХХ століть). Джерела. 2003. № 3. С. 12–16.
13. Зозуляк Р. Українська дитяча преса Галичини (1890–1939-ті рр.). Вісник Львівського ун-ту. Серія педагогічна. 2003. Вип. 17. С. 240–246.
14. Зозуляк Р. Висвітлення морально-виховних ідеалів у педагогічній пресі Галичини (1900–1939 рр.). Вісник Прикарпатського ун-ту. Педагогіка. 2003. Вип. VIII. С. 137–144.
15. Зозуляк Р. Українська дитяча література Галичини як фактор соціалізації молодших школярів (перша третина ХХ ст.). Збірник наукових праць: Педагогічні науки. Херсон, 2006. Вип. XXXXI. С. 40–44.
16. Зозуляк Р. Соціалізація креативно обдарованої особистості. Система діяльності обласних

- відділень МАН України у формуванні креативної культури учнівської молоді: Матеріали конференції. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. С. 56–60.
17. Зозуляк Р. Релігійно-моральне виховання молодших школярів засобами галицьких підручників як мезофактор процесу соціалізації: історичний аспект. Формування релігійної культури дітей і молоді: проблеми і перспективи. Матеріали конференції. Івано-Франківськ, 2007. С. 131–138.
  18. Зозуляк Р. Вплив мікрофакторів соціалізації на важковиховуваність у дітей. Обрії. 2017. № 2. С. 22–24.
  19. Зозуляк Р. Моральне виховання як чинник соціалізації дітей Галичини: історичний аспект. Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. пр. Вип. 447–448. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2009. С. 150–154.
  20. Зозуляк Р. Особливості формування етновиховного простору в Галичині (перша третина ХХ століття). Вісник Прикарпатського ун-ту. Педагогіка. 2010. Вип. XXXII. С. 3–7.
  21. Зозуляк Р. Діяльність вищих педагогічних навчальних закладів з адаптації студентів до навчального середовища. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 16 Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. Вип. 11 (21). К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. С. 136–140.
  22. Зозуляк-Слущик Р. Обдарована особистість як об'єкт процесу соціалізації. «Інтелект і особистість»: матеріали семінару «Інтелект і особистість» та круглого столу «Структура особисті дитини у віковому вимірі», 27 квітня 2010 р. / НАПН, Ін-т обдар. Дитини. К., 2010. С. 35–37.
  23. Зозуляк-Слущик Р.В. Педагогічні погляди на моральне виховання як фактор соціалізації дітей Галичини: історичний аспект. Вісник Прикарпатського ун-ту. Педагогіка. 2011. Вип. XL. С. 146–149. / III Міжнародні педагогічні читання на пошану член-кореспондента АПН України, доктора педагогічних наук, професора Богдана Ступарика конференція «Українська педагогічна наука у контексті сучасних цивілізаційних процесів» (20–21 жовтня 2011р., м. Івано-Франківськ).
  24. Зозуляк Р. Процес соціалізації особистості: ретроспективний аналіз. Джерела. 2006. № 3–4. С. 23–27.
  25. Иовайша Л. А. Проблемы профессиональной ориентации школьников М.: Педагогика, 1993. 128 с.
  26. Красновський В. М. Глобальні системи сучасності і підліток: фактори взаємодії. Практична психологія та соціальна робота 2006. № 6. С. 28–32.
  27. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-мет. Посібник К.: ДЦССМ, 2004. 164с.
  28. Ковбас Б., Костів В. Основи родинних взаємин. Родинна педагогіка: У 3 т. Івано-Франківськ: Плай, 2002. Т. 1. – 288 с.
  29. Максименко С. Д. Структура особистості. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 12. С. 1-11.
  30. Мацейків Т. Українські народні традиції виховання дітей і молоді. Людина і світ. 1995. Вересень. С.26–36.
  31. Москаленко В. В. Екологічна соціалізація особистості. Практична психологія та соціальна робота 2005. №8. С. 1–10.
  32. Психология развивающейся личности. Под ред. Д. Я. Райгородского М.: Педагогика, 1987. 238 с.
  33. Пахомова О. М. Розвиток соціальності особистості як соціально-педагогічна проблема. Соціальна педагогіка: теорія і практика. 2003. № 3. С. 4–9.
  34. Перен М. Соціалізація молоді в українському суспільстві: стан, особливості становлення. Український науковий журнал «Освіта регіону». 2018. № 4. С.103–110.
  35. Печенко І. П. Соціалізація особистості в дошкільному дитинстві як предмет науково-педагогічного дослідження. Соціальна педагогіка: теорія і практика. 2003. №3. С. 10–17.
  36. Розов В. І. Психологічна діагностика адаптивних здібностей до стресу. Практична психологія та соціальна робота 2006. №11. С. 41–47.
  37. Розум С. Психология социализации и социальной адаптации человека. СПб.: Речь, 2016. 365 с.
  38. Савченко С.В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства Луганськ: Альма Матер, 2003. 406 с.
  39. Середюк О. С. Змістовий аналіз виховання учнів як педагогічна проблема. Соціальна педагогіка: теорія і практика. 2003. №3. С. 32–37.
  40. Харченко С. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. Луганськ: Альма-матер, 2006. 320 с.

Викладач _____ Зозуляк-Случик Р.В.